

Tanulmányút Skóciában – Angliában

Az elmúlt évben az erdészeti részvénytársaságok képviselőiből álló húszt fős csoport indult a szigetországba szervezett tanulmányútra. A skót felföldön található Loch-Ness környékén kezdődött a körutazás, mely az Invernessi Erdészeti területén folytatódott. A közel ötvenezer hektáros erdészeti szakmai irányítását 9 erdész – köztük 2 erdőmérnök – végzi. Az állományalkotó fajok itt a szitka-lucfenyő (*Picea sitchensis*), hektáronként negyvenéves korra 3-400 köbméter faanyagot ad. Nevelővágást nem végeznek az állandó szeldöntés veszélye miatt. A véghasználatot nem annyira a vágásérettségi kor dönti el, hanem az állományok magassága. Hatalmas tarra vágott területek láthatók, melyek nagyságát törvény nem szabályozza. A szitkaluc-állományok helyett az őshonosnak számító kaledóniai erdeifenyővel (*Pinus sylvestris scotica*) hektáronként 2300 darab csemetével újítanak fel.

Lockerbie környékén újabb erdészettel ismerkedtünk. Itt 30 ezer hektáron gazdálkodnak, melyből 24 ezer hektár fatermesztési célú. A fakitermelés nyolcvan százalékban gépesíthető, ami alatt a kitermelő kombájnok alkalmazását kell érteni. Itt hektáronként 7500 db csemetével erdősítenek, amelyből öt év múlva a befejezéskor 2500-nak kell maradnia. A szezonális munkáknál szombaton is dolgoznak. Itt is gondot okoz az erdei munkások hiánya. Az erdészeti éves eredménye 360 millió forintnak felel meg.

Angliában meglátogattunk egy faüzemet. Carlesle-ben főleg fenyőt, a súlyra átvett gömbfából évente egymillió köbmétert dolgoznak fel, 14 cm-es vastagságtól. Angliában 57 ehhez hasonló üzem dolgozik. Felkerestünk egy gépjavító állomást, mely a hazai színvonalon működik.

A Hexhamban található Egger forgácslapgyár osztrák érdekeltégű. A cégnek van némi saját erdeje is. A 100 fő alkalmazott és a 300 fizikai munkás négy műszakban dolgozik.

Dél-Anglia felé menet megtekintettük Európa legnagyobb összefüggő mesterséges erdejét, melyet hetven évvel ezelőtt kezdtek el erdősíteni. A 60 ezer hektáros terület egy része az Angliát nyolcezer évvel ezelőtt borító erdőségekknek.

Röviden a brit erdők történetéről: 8 ezer évvel ezelőtt még a brit szigeteket teljesen erdő (EF-nyír-mogyoró) borította, amelyet lassan felváltottak a T-B lomberdők. Az erdők lassú pusztulását két fő tényező okozta:

Tinberjack forwarder a Kilderi Erdészeti területén

- klimatikus változás (boreális helyett óceáni éghajlat),
- andropogén hatások (erdőirtás).

Ráadásul Skóciát kétezer évvel ezelőtt még jégtakaró borította, amelynek visszahúzódása együtt járt a talajerózióval, tovább csökkentve az erdőtenyészet feltételeit. (2000 évvel ezelőtt még 20%-os volt az erdősültség.) Az első világháborúig nem volt fahiány, mivel a brit gyarmatbirodalom ellátta fával az anyaországot. A háború alatt egy többhetes tengeralattjáró-blokád döbbsentette rá az országot a saját nyersanyag (fa) előállításának szükségességére. Így megalakult a brit Államerdészeti kanadai szaktanácsadással. Fő feladatául a magánerdő-gazdálkodás segítségét és az új erdők telepítését kapta.

Itt Kilderben 1925-től indult meg a telepítés, amely aztán az 1950-1960-as években gyorsult fel. A hűvös esős klíma miatt főleg szitkalucaluc történt a telepítés, amelynek átlagos folyónövedéke 12 m³/ha.

Glangary: vágásterület kaledóniai erdeifenyő hagyásfakkal

A vadkár mérséklésére évente 1200 őzet és szarvast löknek ki.

Kilderben az erdészeti vezetőjétől részletes tájékoztatót kaptunk Nagy-Britannia erdőgazdálkodásáról is.

A következőket tudhattuk meg: jelenleg Nagy-Britannia 10,8%-a erdő, úgyhogy az erdőterület az Államerdészet 1919-es megalapítása óta megduplázódott (1908: 4,6%).

Az Egyesült Királyság tagállamaiban az erdősültség a következő: Anglia 8%, Skócia 15%, Wales 12%.

Folyamatosan nő az erdőterület: az évi 15 ezer ha véghasználat-felújítás mellett 15-20 ezer ha erdőt telepítenek (70% lomb, 30% fenyő).

A legtöbb erdőtelepítést Skóciában végzik, míg a legerdősültebb megyék Dél-Angliában és Északnyugat-Skóciában vannak (20% feletti erdősültség). Az erdők területe az egészen kis 0,25 hektáros erdőfolttól a több mint 50 ezer hektáros – Európa legnagyobb mesterséges erdejeként ismert – kilderi erdőtömbig terjed. Előfordulnak a fenyő-lombelegyes erdők, de a monokultúrák is (szitka, luc, bükk stb.). A fajösszetételben mindig az elsődleges rendeltetés a meghatározó. Az elsődlegesen fatermesztési célú erdők zömmel fenyőállományok a fa- és papíripari igényeknek megfelelően.

A fenyőerdők fajajmegoszlása: szitkalucfenyő 48%, európai lucfenyő 6%, erdeifenyő 15%, kaledóniai erdeife-

nyő 10%, vörösfenyő 10%, egyéb 11%. A lombos erdők fajtamegoszlása: tölgy 24%, bükk 10%, kőris 10%, nyír 19%, juhar 10%, egyéb 27%.

Jellemzően Anglia erdei kisebb foltokban található, míg Skócia erdei sokkal koncentráltabbak.

Nagy-Britannia 2 millió hektár erdejének 35%-át kezeli az Államerdészet (Forestry Commission = Erdészeti Bizottság), farmereké az erdőterület 20%-a, egyéb magánszemélyeké 35%, míg közösségi erdő 10%.

Az alapjaiban mindig is importfára alapozott faipar évente mintegy 50 millió m³ (!) fát használ fel, amelynek 85%-át importálják 8 milliárd font értékben. Egyértelmű a cél, a hazai faellátás növelése. A brit erdők fahozama az 1970-es 4 millió m³-ről 9 millió m³-re nőtt, míg 2020-ra 15 millió m³-es fahozam várható.

A fafeldolgozó ipar él a felkínált befektetési lehetőséggel, így az elmúlt 15 évben 1,6 milliárd font (580 milliárd forint!) befektetés történt, míg 15 éven belül újabb 2 milliárd font (725 milliárd forint!) értékben várható fejlesztés.

Jelenleg 35 ezer embert foglalkoztat a brit erdő és a belőle kikerülő fa feldolgozása. Ebből kétezren dolgoznak az Államerdésznél, tizenkétezren a magán- és közösségi erdőkben, míg 11 ezer főt a fafeldolgozó ipar lát el munkával.

A természetvédelemmel megbízott szakember az Államerdészet munkatársaként dolgozik. Fő feladata a kihalással fenyegetett barna mókások, galambászhéjak és egyéb védett állatok és növényfajok megmentése, védelme. Ezenkívül feladatuk a közel négyszáz – 60 ezer ha területet felölelő – tudományos kutatási terület kezelése. Három fő természetes élőhely védelme fogalmazódik meg fokozottan: természetes pinus erdők, alföldi erdős puszták, mészkőpad-erdők. Az Államerdészet segít abban, hogy az erdészeti ismereteket beépítsék a Nemzeti Alaptantervbe, ezenkívül saját oktatótermeiben évente 150 ezer gyermeket fogad tanulmányi látogatásra. Az Államerdészet megfelelő szervező munkával aktívan segíti az évi több millió erdei turizmust igénylő embert. Erre külön szervezetei vannak az egyes tagországokban. Az erdőtelepítésekénél, felújításoknál döntő szempont a tájvédelem, a tervezéseknél elkészítik a hosszú távú tájképterveket.

Az erdészet irányítása miniszteri, illetve államtitkári szinten történik az Egyesült Királyságban, akik közül a skót államtitkárá a vezető szerep. Az Államerdészet egy kormányzati egység, amely tanácsadóként szolgál a döntéshozóknak az erdészeti politikában. Legfelsőbb vezető szerve a 11 tagú igazgatótanács.

A törvényi szabályozás főbb elemei a következők:

- erdészeti törvények (1967, 1979, 1981),
- növény-egészségügyi törvény (1967),
- tájvédelmi törvény (1967, 1968),
- vad- és tájvédelmi törvény (1985),
- környezetvédelmi törvény (1995).

Az erdőgazdálkodás szabályozása elsősorban a véghasználatok kitermelésének és felújításának engedélyezését jelenti. Nagy-Britanniában szinte minden fa kitermelése az Államerdészet ellenőrzése alatt áll. Fő cél a természet szerű lombos erdők létrehozása, valamint az őshonos fajokkal történő erdőfelújítások támogatása. Nagyon ügyelnek a növény-egészségügyi rendszabályok (peszticidek – kórokozók) és az erdészeti szaporítóanyagokra vonatkozó előírások betartására.

Évente 15 ezer ha erdő telepítését támogatják, amiből 8 ezer ha az új lomberdő, 2 ezer ha az őshonos erdeifenyő újratelepítés és 1 ezer ha az új közösségi erdő. A támogatás

Skót Felföld a skót zászlóval

mértéke: fenyők esetében 700 Font/ha-tól (250 E Ft/ha), a lombos erdőknél 1350 Font/ha-ig (480 E Ft/ha) terjed. Azok a farmerek, akik földjükön erdőt telepítenek, a fentiekben kívül jövedelemkiesést kompenzáló éves juttatásban is részesülnek.

Az erdőgazdálkodást kivonták a jövedelem- és társasági adó hatálya alól. Így a termelési célú erdők bevétele után nem kell sem jövedelem-, sem társasági adót fizetni, de ezen területek költségei sem írhatók le az adóból. (Az erdőgazdálkodás kezelése a tőkeadóztatás területén is egyedi.)

Összefoglalva: a tanulmányút során betekintést nyerhetünk a brit (skót-angol) erdőgazdálkodás és faipar mindennapjaiba. Egy rendkívül hatékony, monokultúra jellegű erdőgazdálkodást ismerhettünk meg, ahol két fő cél fogalmazódott meg:

- sokszínű, gazdag élővilágú, vadban bővelkedő erdőt kell létrehozni a nagyközönség számára,
- eredményes, nyereséges gazdálkodást kell folytatni.

Ezenkívül minden tevékenység alá van rendelve a következő gondolatnak: „Az erdő a nemzet tulajdona!”

Kép és szöveg: Bakó Csaba

Sajnálatos névcseré történt a júniusi lapszámban

A Közgyűlésen kitüntetetteknek Frankó János Bedő Albert Emlékérmes a Kaán Károly Emlékérmel kitüntetett Szőőr Leventével lett felcserélve. A cserében nem a nyomda ördöge, hanem a szerkesztő figyelmetlensége a hibás.

Kívánom, hogy az Alapszabály szerint 10 év múlva nekik adható Bedő, illetve Kaán Emlékérmeket kapják meg, s a majdani tudósításánál is hasonló baki történjen. S akkor helyreáll a rend. Addig is röstelkedve kérem elnézések.

A szerkesztő

Bedő Albert emlékérmes
Frankó János

Kaán Károly emlékérmes
Szőőr Levente

Gépesítési tanulmányút Dél-Tirolban

Az Országos Erdészeti Egyesület Gépesítési Szakosztálya 1999. június 27-30-a között olaszországi tanulmányúton vett részt. A Szakosztály az utat a Penda Kft. segítségével szervezte azzal a céllal, hogy a SEPMI M és a TERRMACCH cégek termékeivel ismerkedjen. Az út célja Észak-Olaszország, Bolzano térsége volt.

A SEPMI M cég központja a Bolzano mellett Caldaro helységben van. Az 1933-ban családi vállalkozásként indult mező- és erdőgazdasági gépgyártóhely ma már közel 100 embert foglalkoztat. Meghatározó termékei a vízszintes tengelyű szárzúzó, a rotációs kaszák és a komposztálógépek. A törzsgyár – számos beszállítóra építve – korszerű technológiával dolgozik, biztosítva ezzel a jó minőségű termékek kibocsátását. A gyártási folyamatból kiemelkedők a hegesztett szerkezeteket készítő hegesztő automaták, valamint az a tény, hogy a folyamat végén minden termékük még a gyáron belül bevizsgálásra kerül. Ezt korszerű, számítógéphez kapcsolt próbapad biztosítja.

A gyár erdészeti gépei közül a MIDIFORST és a FORST típusú gépek emelhetők ki. A MIDIFORST típusú gépek vízszintes tengelyű, lengőkéses szárzúzó, melyek 1,2+2,5 m-es munkaszélességű változatban készülnek. Alkalmasak a vágáshulladék aprítására, valamint bozótirtásra. 15 cm átmérőig biztonságosan aprítják a fás szárú növényeket. Jó minőségű munkájukhoz, a felaprítandó anyag tömeg függ-

vényében megválasztott, általában mászósebesség szükséges.

A bemutatóra a Bolzanótól északnyugatra, kb. 30 km-re fekvő Tesimo helység közelében került sor, ahol a résztvevők a térség magánerdő-gazdálkodásának problémáival is megismerkedhettek.

A FORST típusú gépek, merev kése, vízszintes tengelyű marók, melyek a méretesebb vágáshulladék és a tuskók felső részének eltávolítására alkalmasak.

A TERRMACCH cég fő termékei a rakodó- és az anyagmozgató gépek. A rakodógépek között különböző teherbírású hidraulikus daruk és magajáró rakodógépek is találhatóak. Hidraulikus darukat – kívánság szerint – különböző megoldásokkal szerelik, nevezetesen:

- univerzális traktorra, hordozottként,
- univerzális traktorra, függesztettként,
- tehergépkocsira,
- kihordóra.

Itt egy SAME traktorra épülő kihordó működik, amely összerakékhajtású univerzális traktorból, a traktorra szerelt hidraulikus daruból és kéttengelyes, összerakékhajtású pótkocsiból áll

A rendezvényért köszönet illeti a szervezésben közreműködő Penda Kft., a Hunduna Bt., valamint az olasz fogadó felek szakembereit.

*Kép és szöveg: dr. Horváth Béla
szakosztály-elnök*

**A MIDIFORST-175 munka közben
(előtérben egy hasonló hulladékhalmazból készített aprítéksor)**

A VADEX Mezőföldi Rt. a Sárosdi Erdészetről a kishantosi kastélynál tartotta hagyományos juniálisát július 2-án.

A jó hangulatú rendezvényt különböző vetélkedők színesítették.

Koronglövészetben a soponyai erdészet csapata és *Buza Norbert*, légpuska céllövésben a soponyai vadfeldolgozó üzem csapata, kispályás fociban a sárosdi és a székesfehérvári erdészet csapata, kosárlabdában a központ csapata, szellemi totóban a balinkai fűrészüzem csapata, horgászversenyben a mecséri erdészet csapata és Mitsubishi húzóversenyben a műszaki üzem csapata diadalmaskodott.

Fair play díjat *Maár Gyula* kapott.

A rendezvény keretében tartotta az OEE Vadex Székesfehérvári Csoportja a küldött választó közgyűlését, ahol *Balsay Miklós* vez. ig. és *Kisteleki Péter* term. vez. ig. h. nyerte el a tagság bizalmát.

Bognár Miklós

Példaképeink

Dr. Firbás Oszkár

Kedves Barátaim!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy az Erdészbecsület Tanszék katedrájára felléphetek. A katedra bennem kitörölhetetlen emlékeket ébreszt. Édesapám, aki maga is tanárember volt, figyelmeztetett többször is, hogy az a 16-18 cm-es magasságkülönbség, amelyet a katedra jelent, igen nagy felelősséget követel. Aki fellép a katedrára, annak lennie kell valakinek! Azért nagyon meg kell küzdeni, hogy onnan valaki maradandót mondhasson, példát mutathasson. Ez vezérelt nevelő-oktató munkámban több mint 50 esztendőn keresztül.

Szüleim, volt tanárain és a – hibáival együtt is az egyre több vonatkozásban elismert – Horthy-társadalom tanította nemzedékek számára Vörösmarty örökérvényű szavait: „Mi dolgunk e világon? Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért!” Ez itt, a Kárpát-medencében, Szent István királyunk óta, csak keresztény erkölcsi alapon lehetséges.

Sokszor éreztem nagy felelősséget egy-egy osztályfőnöki vagy egyéb óráimon, gyakorlataimon, amikor a tanulók kis radarenyői kíváncsian fordultak felém, befogadásra készen. Ezekben a pillanatokban minden gondolat, mondat, példa, minden hangsúly, gesztus, mozdulat élesen vetődhet a felfogó képernyők fókuszára, hogy aztán oda beleégy egész életre elraktározódjanak.

Évszázadok óta értelmiségi, köztisztviselői család az enyém. Az utolsó 250 évben gyógyszerészek, erdőmérnökök, tanárok követték egymást. Nagyon biztos alapokra építették az életemet. A család ősrégi bajor származása, az onnan eredeztethető keresztény katolikus világnézet igen erős erkölcsi alapot, egyben meleg családi légkört hagyományozott. 150 évvel ezelőtt Coburg herceg dédapámat erdőmesterként magyarországi, felvidéki erdőbirtokaira helyezte. A család a felvidéki magyarság hatására, amelyben benne volt az 1848/49-es szabadságharc idején Görgey honvédhadseregének a Felvidéken, a családunk szempontjából fontos lőcsei tartózkodása is, lépésről lépésre kialakuló erős magyarságtudatot hagyományozott rám. Ehhez párosult a családban a természethez, az erdőhöz való igen erős kötődés. Ezek összeforrtak életemben széttephetetlenül. Ezekben sohasem csalódtam, életem legnehezebb pillanataiban is erős, biztos fogódzókat jelentettek.

Csodálatos gyermekkort éltem meg. Otthon 16 éves koromig nem nagyon volt demokrácia, de ősz fejjel mondhatom, hogy így volt ez jó. Édesanyám és édesapám egyénisége meghatározó volt személyiségem kifejlődésében. Édesapám racionális, szigorú, kemény, megalkuvás nélküli hatásai mellett édesanyám maga volt a szelídség, az önfeláldozás, a szeretet. Az ő csodálatos nevelésüket sikerült továbbadnom három gyermekemnek, akik tovább adják ezt az örökséget a tíz unokámnak.

Beleszülettem a trianoni nyomorúságba, a háborús jóvátételek miatti köztisztviselői fizetések éveken keresztül való csökkenésébe, de egyúttal beleszülettem a megalkuvás nélküli magyarságú Horthy-érába.

A középiskolában nagy tudású tanáraink voltak, akiket egész életemben példaképnek tekintettem. Édesapám mellett, aki 6 éven át tanított a gimnáziumban történelemre és földrajzra, dr. Vajtay István volt a magyartanárom, akinek hatására évtizedekkel később Katona József Bánk bánját betanítottam és tanítványaimmal elő is adtuk a soproni színházban. Dr. Takács Endre hittanáromhoz kötődik katolikus hitemben való megerősödésem, aki magával ragadó egyéniség volt, s aki később Baja

polgármestereként az oroszok bejövetelekor az aláírásra eléje tett listán a 27 fő számára szóló halálos ítéletet csak úgy volt hajlandó láttamozni, hogy a listára legelsőnek odaírta a saját nevét. Az orosz katonai parancsnok dühében ordítva tépte szét a papírt, így 27 magyar embert mentett meg az értelmetlen haláltól. Czögler Kálmán volt a felejthetetlen biológiatanárom, akinek közvetlen hatására lettem erdőmérnök.

Érettségi után, 1941-ben Sopronban a Kárpát-medence minden tájáról, a Felvidékről, Kárpátaljáról, a Délvidékről és Erdélyből felvett erdőmérnökhallgatókkal együtt az egyetemi Ifjúsági Körben egységes, erős magyar öntudatot vallottunk. A magyar hazáért való áldozathozatal, önfeláldozás akkor természetes volt, hiszen Kölcsey Ferenc Parainéziséből minden magyar ifjú ezt tanulta akkor. Mint ahogy természetes volt az is, hogy 20 évvel korábban, 1921-ben, a Selmecbányáról éppen csak megérkezett bányászati és erdészeti akadémiai hallgatók harcoltak a magyar határokon Sopronért, s közülük Szecsányi Elemér bányamérnök-hallgató és Mahacsek Gyula erdőmérnök-hallgató életét áldozta az ágfalvi csatában a magyar hazáért.

A németek bevonulása, majd később az ország orosz katonai megszállása után a párturalom diktatúrája megdöbbentő élményeket hozott. A hazánkat rajongásig szerető és a németeknek is keményen ellenálló egyetemistákat fasiszta csöcseléknek nevezték. A gátlástalan ostobaság és műveletlenség orgiákat ült az értelem felett, a kegyetlenség a szeretet felett. De ezek sem tudtak alapjamban soha megingatni. Akkor vizsgázott jól a neveltetésem.

A nyílt őszinteséget a hatalom nem respektálta. Kijelentéseimet népellenesnek, engem az úgynevezett „demokratikus” Magyarország ellenségének, „aggályos egyén”-nek nyilvánítottak. Két évre rendőri felügyelet alá helyeztek, majd népbíróság elé állítottak. Volt egyetemi hallgatóból lett rendőrfőhadnagy-nak köszönhetem, hogy nem indítottak azonnal útnak egy takaróval Kistarcsára. Rendőri felügyelet mellett Sopronban maradhattam. A népbírósági tárgyaláson a józan esküdtek és az igazi selmeci szellem jegyében felvonuló évfolyamtársaim álltak ki mellettem és mentettek meg. Egyetemi tanulmányaim folytatását a nagyhírű Fehér Dániel professzornak köszönhetem, aki az igazolóbizottság elnöke volt, és aki a népbírósági felmentő ítéletre hivatkozva nem is engedte az ezzel kapcsolatos vitát megindítani sem, igazoltnak nyilvánított, pedig ott ült a bizottságban a feljelentőm is.

Erdőmérnöki oklevéllel hónapokon keresztül munkanélküli voltam, majd Szegeden csemetekerti napszámosként dolgozhattam. 1947-ben az esztergomi erdész iskolánál váratlanul megüresedett egy tanári állás. Odakerültem. Amikor 1948-ban az orosz tankok védelmében a kommunisták átvették a hatalmat, tisztában voltam azzal, hogy felfogásommal teljesen elmentéses világ kezdődik. Az esztergomi erdész iskolát áthelyezték Sopronba. Én voltam itt az egyetlen tanár, aki már Esztergomban is tanított. Magammal hozhattam az összetartó erejű, még Erdélyből származó erdész hagyományokat. Szerencsére a soproni iskolához azonos világnézetű, jól képzett erdőmérnökök kerültek a tantestületbe.

A testület példát akart mutatni a tanulóifjúságnak magatartásban, munkában, felelősségvállalásban, a tanulásban, hogy mit kell tenni az elnyomatásban. Mi erdőmérnökök erőteljes szakmai kutatásokba kezdünk és ezekbe bevontuk tanulóinkat is. Tuskó igazgató úr a vörösfenyővel, Jereb tanár úr a lucfe-

nyővel, Kondor tanár úr a cserrel, majd a gombatenyésztéssel foglalkoztak, magam a hegyvidéki források hőmérsékleti és vízhozammérési vizsgálataival. A legendás Gál tanár úr a földmérőkkel színtezett a szakköri foglalkozásokon, ahol csendben elhangozhatott egy-egy irányító mondat. Magam vezettem a színjátszó csoportot, később a természettudományi szakkört, ahol a tankönyvek és a médiák marxista hatásai ellensúlyozása volt a célom. Diákötusa-versenyeket rendeztem, amelyek szavaló, előadó és műveltségi versenyszámokból, továbbá célbalövési versenyből és terepfutásból állottak. Vezettem a gombaszakkört. Sok tanuló volt a segítségemre. Ezzel az igen sokféle munkálkodással, a tanárok keresztény erkölcsű magatartásával igyekeztünk a magyarságtudatot erősíteni, az erdő megszeretettését, az erdőhöz való szoros kapcsolódást biztosítani.

Az 1959-es Bánk bán előadásom – 3 évvel az 1956-os szabadságharc leverése után! – a soproni színház színpadáról hangozhatott el a Petúr bánt játszó tanulóm – Rosenberger Ferenc – szájából: „Sokáig éljen a magyar szabadság!”

A tantestület állandóan továbbképezte magát. Tuskó igazgató úr megszerezte a kandidátusi fokozatot, Jereb, Kondor tanár urak és jómagam az egyetemi műszaki doktori fokozatot, majd a tantestület erdőmérnökeinek legnagyobb része a mérnök-tanári oklevelet. Végül néhányan megszereztük harmadik egyetemi oklevelünket is. A tantestület erdőmérnökei írták szinte az összes erdésztechnikumi tankönyvet. A felsoroltak mögött hatalmas mennyiségű munka húzódott meg.

A tanulókkal való sokoldalú foglalkozás meghozta a gyümölcsöt. Minden versenyen az elsők között voltunk. Az országos szakmai tanulmányi versenyeken, a nyári ifjúsági építőtáborok versenyein, szinte mindenhol elhoztuk az akkor szokásos vándorzászlót. Az Ikva-árvíz mentési munkásai között is elsőként emlegették a soproni erdésztechnikusokat. Még a május elseji felvonulás legfegyelmesebb iskolája címet is elnyertük több ízben. A soproni Roth Gyula Erdészeti Technikum lassan országos hírű iskola lett.

A hansági építőtáborok KISZ vándorzászlóinak negyedszeri megnyerésére Budapesten is felfigyeltek. Telefonáltak a KISZ Központi Bizottságtól, hogy országos kitüntetést kap az iskola. Telefonhoz kérték az iskola párttitkárát. Nagy volt az elképedés, amikor megtudták, hogy az iskolánál nincs párttitkár, de még pártsejt sem működik. Az iskola ezek nélkül éri el eredményeit. A központi kitüntetés ünnepélyes budapesti átadása helyett a kupát és a díszes oklevelet postán elküldték ugyan, de Tuskó igazgatónak előírták, hogy ezentúl csak párttag tanárokat vehet fel a tantestületbe.

A gátlástalan diktatúra ellen eleinte az emberek is védekeztek. Végeredményben mindenkinek el kellett foglalnia helyét a kommunista társadalomban, a tudomásulvételtől kezdve, a

passzív magatartáson át, a kényszeredett együttműködésen keresztül a párt melletti nyílt fellépésig, mindenféle magatartásforma előfordult. Hogy hol kezdődik a megalkuvás, hol a külföldre előnyökért a rendszer segítése vagy elvtelen támogatása, és hol az egyéni bosszú kielégítésének lehetősége? *Minden eset egyedi elbírálást igényel!*

A kommunisták az igazi értékrendet teljesen szétzilálták. Ennek eredményeként napjainkban egy egyetemi tanárt, tudóst sokan lesajnálják alacsony fizetése miatt. Elismerése és híre van viszont az új milliárdoséknak, egy-egy hírhedt labdarúgónak, meg a kétes értékű, alacsony színvonalú, ripacszkodó színpadi szereplőknek, akiket a „közszolgálati” TV még külön is népszerűsít.

Az 1948-as Rákosi-féle diktatúra óta felnőtt 45 évfolyam Lenin, Sztálin, Hruscsov, Brezsnyev, Rákosi és Kádár bálványozásával, erkölcs és Isten nélkül. 50 évesek azok, akiket már óvodás koruktól kezdve marxista szövegekkel neveltek, elzárva őket mindenféle más információtól. Ezt csak a szülői ház tudta bizonyos mértékig ellensúlyozni. A lakosság 90%-a papíron keresztény, de a valóságban a fele teljesen közömbös, alapjában materialista, marxista vagy extrém liberális gondolkodású. Nem is képes arra, hogy különválassa e beidegződéseket a nagyszülőknél még itt-ott fellelhető keresztény gondolkodástól. Ezért vitatkozik jónéhányuk sokszor dühödten, félműveltségével, a Holdnak csak az innenső oldalát ismerve. Kétségtelen, hogy a kádári idők vége felé már enyhülhetett a diktatúra, mert az ateista nevelés már megtette a magáét. A jelenleg hangoskodók legtöbbje karrierista, gazdasági hatalmát, pénzét féltő, nekik valóban a létük határozza meg a tudatukat.

Az 1990-es úgynevezett rendszerváltáskor az erkölcsileg már teljesen szétzilált nemzetet felkészületlenül érte a nyugati kozmopolita, neoliberalista roham, amely a maradék erkölcsi fenntartásokat is elsöpörte. Soha ilyen gátlástalanul, ilyen ocsmány, trágár módon nem szóltak még filmről, képernyőről, szinkronizált szöveggel a magyar nézőkhöz. Napjainkban igen erős a szellemi diktatúra a médiákban, az újságokban. A blöffként bedobott „semleges világnézet” voltaképpen a rendszerezett materializmust jelenti. Különösen a „nemzeti”-nek mondott alaptantervben. Ugyanez a helyzet az állandóan hangoztatott „másság”-gal, amellyel a hangoskodó kisebbség rá akarja erőszakolni akarátát a nagy többségre.

A materializmusban, marxizmusban, de legfőképpen a neoliberalizmusban a pénz az isten. Az emberi életet azonban nem lehet pénzzel méricskélteni. Ha egy kórház élére egy ateista-materialista értékrendű közigazdást neveznek ki – ilyeneket ezerszám képeztek a kádári időkben mindenhová vezetőnek –, aki meghatározza, hogy mennyi ideig tarthat egy hasnyálmirigy operáció, mennyi vért használhatnak el, hányan segídezhet-

Tisztelt Szerkesztőség!

A segítségüket kérem, mert eddigi próbálkozásaim sajnos nem jártak sikerrel.

Deli Csaba vagyok (szül. 1975. okt. 2. Bp.) 1998-ban erdésztechnikusi képesítést szereztem Mátrafüreden. Ugyanebben az évben felvételt nyertem a GATE Gyöngyösi Főiskolai Karának mezőgazdasági mérnöki szakára, levelező tagozaton. Az első év sikeres befejezése után átkértem magam Szarvasra, a DATE Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Karára szintén levelező tagozatra.

Jelenleg a DALERD Rt. Gyulai Erdészeténél dolgozom mint erdészgyakornok, de sajnos létszámcsökkenés miatt augusztus 1-jével munkaviszonyom megszűnik. Nagyon szeretnék a szakmámon belül elhelyezkedni és további tanulmányaimat önerőből finanszírozni!

Elhöz kérem az Önök segítségét!

Köszönettel és tisztelettel:

Deli Csaba

Cím: 5830 Battonya, Táncsics M. u. 48.

Telefon: 68/456-474.

Helyreigazító

**A
KÜLÖNSZÁM-ban**

**tévesen jelent
meg
dr. Bach István
főosztályvezető
neve.**

Elnézést kérünk!

nek, megjósolható a beavatkozások eredménye. Egyesek el akarták adni egy millió dollárért a hévízi tó körüli mélységben található bauxitot, azon az áron is, hogy a tó megsemmisülhet. Mennyi a hévízi tó ára? Lehet pénzben meghatározni? A marxizmus szerint minden állandóan változik. A legfontosabb emberi értékek: a becsület, a tisztesség, a hazaszeretet, a másokon segítés és sok más emberi tulajdonság örök, ezek sohasem avulhatnak el.

A marxizmusnak és a neoliberalizmusnak mennyiségi elképzelései vannak. Már a II. világháborúban is ez volt. Sztálin csak akkor támadott, ha megvolt a tízszeres túlerő. A diktatúrákat csak nagy erővel és csak ideig-óráig lehet fenntartani. A hangosan hirdetett marxista alaptétel, hogy a lét határozza meg a tudatot, ugyan hogyan érvényesült 1956-ban, a nándorfehérvári vár fokán, amikor Dugovics Titusz a majd kétakkora törököt lófarkas zászlójával együtt a mélybe rántotta. Ott a tudat határozta meg a léte, ahogyan Kölcsey Ferenc 400 évvel később meg is fogalmazta a hazával szembeni mindenkori kötelességünket: „Minden áldozat kicsiny azokhoz képest, miket a hazának kívánni joga van!” A materialista alapokon álló kommunizmus nem ismeri el a szellem fölényét az anyag felett. Ezért is bukott el lényegében a XX. század végére. Szókratész, amikor Krisztus előtt 399-ben, a népszerűségére féltékeny bírák halála ítélték, ezzel a mondattal itta ki az eléje tett mérgegpoharat: „Jobb az igazságtalanságot elszenvedni, mint elkövetni!” Hol van ez a majd 2500 éves szellemi, műveltségi és magas erkölcsi színvonal a XX. századi bolsevik és benne a magyar kommunista vezetők szellemi színvonalától?

A neoliberalistákra jellemző, kicsit sarkítva, hogy ha pirosat mutat a lámpa, gátlástalanul belépnek a tilos területre, mert úgy gondolják, hogy az az ő személyes szabadságuk. Nem érdeklő őket, hogy az azzal esetleg másokat veszélyeztethetnek. Ha pedig rajtakapják őket, magukból kikelve vitakoznak, támadnak. A tisztességes embereknek mindig csak korlátozott szabadsága lehet, mert minden tevékenységükben figyelniük kell a közösségi érdekekre, a családjukra, a szeretteikre.

Az erdőségek az életet biztosítják a Földön. Sajnos a Föld erdőségeinek rohamos területcsökkenése, a minőségromlásról nem is beszélve, katasztrófát ígér. Hazánkban az erdők magánosítását nagyon rosszul készítették elő és még rosszabbul hajtották végre. Nem az az alapprobléma, hogy az erdő állami tulajdonú-e vagy magántulajdonú, hanem hogyan kezelik az erdőt, ahol a közérdek és magánérdek összehangolásától függ mindannyiunk jövője.

Ady, a XX. század nagy magyarja az 1919-es anarchia idején süvítette bele a magyar éjszakába, hogy a „percemberkék dárídója” tart. A XX. század második felében bontakozott ki csak igazán a permemberkék dárídója, amely a magyar nép nyomorúságára közel fél évszázadon át tartott. Idegen parancsra, idegen érdekekért, egyéni hatalomvágyból gondolkodás nélkül feláldozták egész Magyarországot. Erdeink helyzete is alapjában romlott meg, központi parancsra hozzányúltak az erdőtükhöz. A permemberkék garázdálkodásától milyen messze áll az erdők évszázadokra nyúló állandó gyarapító értéktermelése!

A sors megadta nekem, hogy 70 évesen mehettem nyugdíjba. Egy erdőmérnök-tanár elsődleges feladata a szakmai oktatás. Számomra bebizonyosodott, hogy az igaz emberről nevelés és a szakmai oktatás elválaszthatatlan egymástól. Az Erdészbecsület Tanszék katedrójáról el lehet mondanom, hogy amikor szigorúan tilos volt, minden évben a szakmai órákon megtartottuk a március tizenötödikét és az október hatodikát, a pislákoló nemzeti érzés fennmaradása érdekében. 1967. március 10-én temette az ország egyik nagy fiát, Kodály Zoltánt. A kommunisták célja az agyonhallgatás volt. Az egyházi te-

metés időpontját csak délelőttre engedélyezték, hogy akik dolgoznak, ne tudjanak jelen lenni. Az úgynevezett közszolgálati magyar rádió pedig a temetés ideje alatt kabarészletet közvetített. A szertartás órájában az erdőhasználati órán felállva búcsúztunk a nagy magyar zeneköltőtől, a zenei oktatás világhírű megalkotójától. Óráimon sokszor harcoltam a pártiktatúra ellen, tanítványaim azonban sohasem jelentettek fel, pedig könnyen megtehették volna. Megérezték, hogy hol az erkölcsi igazság. Egy tanár életében a legnagyobb dolog, ha munkájának leghitelesebb tanúi, elbírálói ismerik el. A múlt évek, évtizedek alatt egyértelművé válik, letisztult, hogy az ember életében melyek voltak a maradandó, meghatározó események, élmények. Meghívásotok az Erdészbecsület Tanszék katedrójára nekem azt jelzi, hogy a valamikori szakmai oktatói, de még inkább nevelési munkám nem ment veszendőbe, bennetek él. Köszönöm Nektek, hogy ezt a számomra felbecsülhetetlen értékű visszacsatolást megadtátok nekem. Köszönöm, hogy iskolánkra, 50 éves erdésztanári munkámra előttek emlékezhettem. A sors különös kegyének tartom, hogy nyugdíjas években az erdészszakma még igényt tart munkámra és a leendő erdőmérnök-tanárok képzésében a soproni Erdészeti Egyetem Tanárképző Intézetében részt vehetek. Talán most ott használhatok legjobban a magyar erdésznek.

Idősező lenne megírni a soproni Roth Gyula Erdészeti Technikum igaz történetét, mert tárgyilagos megközelítésről eddig szó sem lehetett. A Soproni Erdészeti Technikum a legádázabb diktatúra idején is a szellemi ellenállás egyik kis szigete volt, ahol Tuskó igazgató úr vezetésével pontosan éreztük, hogy meddig mehetünk el az ellenállás vonalán. Nálunk sohasem volt „tanár elvtárs”, mint más iskolánál. 1956-ban is jól vizsgázott az iskola tanári kara. A testület egységes volt abban, hogy a ránk bízott gyerekeket minden áron meg kell menteni, a szülők helyett felelősek vagyunk értük. Ezért nem engedjük kiskorú tanulóinkat tüntetni, felfegyverkezni, harci csoportokat alkotni. Ezt a kádári hatalom utólag az ő rendszerük melletti állásfoglalásnak vélte.

A pártállam évtizedei alatt igazgatóim, tanítványaim, de legfőképpen a Gondviselés megvédtek és végül is mintegy 6500 erdész képzésében vehettem részt.

Innen, az Erdészbecsület Tanszék katedrójáról jelentenem kell volt tanítványaimnak, hogy az erdészszakma elismerte az erdészifjúság nevelése és oktatása terén kifejtett munkámat. Az Országos Erdészeti Egyesület 1987-ben Kaán Károly-emlékérmet, 1995-ben a Bedő Albert-díjat adományozta számomra. A rendszerváltás utáni első kormány is elismerte öt évtizedes munkám eredményeit az 1991-ben adományozott Apáczai Csere János-díjjal, amely megítélem szerint a középfokú erdészeti oktatás egészének szólt. A Magyar Szabadságharcos Szövetség Kuratóriuma 1996-ban Kossuth Lajos-emlékéremmel tüntetett ki „Az erdészifjúság évtizedeken keresztül magyar identitástudatra való neveléséért.”

Költőink megírták, hogy ennek a nemzetnek a nagy világon e kívül nincsen helye. A hamis propaganda ellenében igenis hiszünk Magyarország feltámadásában, hiszünk a költővel, hogy megbűnhődte már e nép a múltját és jövődjét.

Azt üzenem az Erdészbecsület Tanszék katedrójáról, hogy ragaszkodjatok keresztény világnézetetekhez, ne szégyelljétek magyarságotokat, büszkén vállaljátok szakmátokat, hiszen a miénk a legszebb hivatás, melegséggel kötődjétek családotokhoz. Munkálkodjunk életünk végéig e sokat szenvedett nemzetért, a csodálatos magyar erdőért!

Üdv az erdésznek!

Dr. Firtás Oszkár